

**Archief D.M.G. Koch
1911-1960 (1967)**

Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis
Cruquiusweg 31
1019 AT Amsterdam
Nederland

Laatst gewijzigd: 21 december 2006

<http://www.iisg.nl/archives/pdf/10755894.pdf>

© IISG Amsterdam 2011

Inhoudsopgave

Archief D.M.G. Koch.....	3
Biografie.....	3
Inhoud.....	3
Administratieve informatie.....	3
INLEIDING.....	3
INVENTARIS.....	4
ALGEMEEN.....	4
BIJZONDERE ONDERWERPEN.....	4
Particulier.....	4
Stukken betreffende politieke activiteiten.....	5
Publicaties en manuscripten.....	5
Memoires: Verantwoording. Een halve eeuw in Indonesië.....	5
Figuren uit het Oude Indië.....	5
Overige publicaties, manuscripten en aantekeningen.....	6
Stukken betreffende journalistieke activiteiten.....	6
Stukken betreffende overige activiteiten.....	6
DOCUMENTATIE.....	7
ANNEX.....	7
ARCHIVALIA VAN F.E.A. BATTEN.....	8
REGISTER VAN CORRESPONDENTEN.....	8

Archief D.M.G. Koch

Periode 1911-1960 (1967)

Omvang 0.95 m.

Raadpleging Vrij

Biografie

Daniel M. G. (Marcel) Koch (1881-1960); gouvernementsambtenaar, publicist en redacteur; in 1907 naar Nederlands-Indië; mede-oprichter van Het Vrije Woord 1907, de Indische Kroniek 1911, Koloniale Studiën 1916 en Kritiek en Opbouw 1938; directeur Volksuniversiteit van Bandoeng; geïnterneerd tijdens de Japanse bezetting van Nederlands Indië; terug naar Nederland 1954; overleden in 1960.

Inhoud

Correspondentie o.a. met J.E. Stokvis 1946-1950, Ch.G. Cramer 1946-1951; manuscripten van artikelen en van memoires 'Verantwoording, een halve eeuw in Indonesië met correspondentie en recensies; aantekeningen en uittreksels; stukken betreffende de conferentie van Pangkal Pinang in 1946; documentatie 1911-1959.

Annex: brieven van D.M.G. Koch aan F.E.A. Batten 1955-1960 en van Ans Koch 1960-1961, 1967; knipsels over Koch.

Administratieve informatie

Bewerking

Inventaris gemaakt door Bernard Mantel in 2001

Tweede archiefvormer

Batten, F.E.A. Koch, Ans.

INLEIDING

Biografische gegevens

Daniël Marcellus George Koch (Marcel Koch) werd in 1881 in Woudsend (Friesland) geboren als zoon van de arts Johan Anthon Koch. Tijdens zijn militaire dienst in Utrecht en meer nog tijdens zijn studie aan de Polytechnische School te Delft werd hij socialist: in 1901 werd hij lid van de SDAP. In de volgende jaren werd hij steeds actiever als journalist. In 1907 vertrok hij naar Nederlands Indië om daar zijn geluk te beproeven.

In Indië werkte hij bij diverse kranten als redacteur. Daarnaast richtte hij zelf enkele tijdschriften op, zij het met wisselend succes. Vooral in die bladen kon hij zijn antiekoloniale visie laten blijken. Hij was al snel tot de conclusie gekomen dat de belangen van de Europeanen in Indië en die van de Indonesische bevolking niet in een koloniaal verband met elkaar te verzoenen zouden zijn.

Koch was in 1909 getrouwd met Henriëtte Balkstra. Uit dit huwelijk werden drie kinderen geboren. De noodzaak voor een regelmatig gezinsinkomen te zorgen bracht Koch ertoe werk bij het binnenlands bestuur te accepteren. Zijn hart bleef echter uitgaan naar zijn journalistieke activiteiten.

Gedurende de jaren twintig en dertig kwam Koch hoe langer hoe meer in contact met de Indonesische nationalistische beweging. In 1927 trad hij toe tot de Bandoengse Algemeene Studie Club waar ook Soekarno en Tjipto Mangoenkoesoemo deel van uit maakten. In 1934 was Koch betrokken bij de oprichting van de Indische afdeling van de anti-fascistische vereniging Eenheid door Democratie. Deze groep, waarvan ook Indonesiërs en Chinezen lid mochten worden, was nauw verbonden met het tijdschrift dat Koch in 1938 oprichtte: *Kritiek en Opbouw*.

Tijdens de Japanse bezetting van Nederlands Indië werd Koch geïnterneerd. Ook zijn vrouw ontkwam niet aan internering en overleed in het kamp. Na de oorlog hertrouwde Koch met Ans Weeder. Tot zijn terugkeer naar Nederland in 1954 hield Koch zich vooral bezig met de redactie van *Kritiek en Opbouw* en met zijn werk als directeur van de Volksuniversiteit Bandoeng. Om gezondheidsredenen besloot hij af te zien van een functie voor de nieuwe Indonesische regering. De laatste jaren van zijn leven in Nederland bracht hij door met het schrijven van talrijke artikelen

over de situatie in Indonesië, maar vooral met het schrijven van zijn memoires en een serie portretten van mensen die een belangrijke rol in Nederlands Indië hadden gespeeld. Ook op hoge leeftijd bleef hij de politiek kritisch volgen, zonder politiek actief te zijn.

Na een ziekbed van enkele weken overleed Koch op 25 februari 1960 in een bejaardenwoning in Zeist.

Het archief

Het archief van Marcel Koch werd kort na zijn overlijden door zijn weduwe, Ans Koch-Weeder, aan het IISG overgedragen. In 1980 werd door bemiddeling van J.W.H. Veenstra een annex toegevoegd uit het archief van een goede vriend van Koch, F.E.A. Batten. De rest van het archief van Fred Batten bevindt zich bij het Letterkundig Museum in Den Haag.

Uit de periode 1907-1942 zijn slechts sporadisch stukken bewaard gebleven. Koch meldt zelf in zijn memoires dat zijn archief als gevolg van de Japanse bezetting van Indonesië en zijn internering in een kamp verloren is gegaan. Hetzelfde gold overigens voor zijn uitgebreide boekenbezit. Het merendeel van de stukken in het archief is derhalve tussen 1945 en 1960 ontstaan.

Het archief van Koch bevat correspondentie, stukken over de activiteiten in diverse organisaties in Indonesië en in Nederland, zoals de Progressieve Groep en zijn deelname aan de Conferentie van Pangkal Pinang. Een groot deel van het archief bestaat verder uit manuscripten en typoscripten van de publicaties van Koch. Ook een groot deel van de aantekeningen en uittreksels die Koch gebruikte voor zijn werk zijn bewaard gebleven. De correspondentie is ondergebracht in een algemeen deel in de inventarisnummers 1-3 en in samenhang met de overige stukken in de inventarisnummers 4, 12, 26, 31, 46, 48, 50, 52, 53, 55 en 79. Een volledig overzicht van correspondenten staat in het Register van Correspondenten aan het einde van de lijst. In de sectie documentatie zijn kranten en tijdschriften te vinden met artikelen van Koch. De annex bevat archivalia van F.E.A. Batten met vooral brieven van Koch en van zijn weduwe.

Het archief is herordend, waarbij de inhoud van de mappen zoveel mogelijk bij elkaar is gehouden. Uit het archief is een aantal periodieken naar de bibliotheek van het IISG overgebracht.

INVENTARIS

ALGEMEEN

- 1-3 Brieven aan D.M.G. Koch en doorslagen van brieven van Koch. Alfabetisch geordend. 1946-1959. 3 mappen
N.B. Een volledige lijst met correspondenten is opgenomen in het Register van Correspondenten.
- 1 B t/m N.
 - 2 O t/m Z.
 - 3 Diverse correspondentie met onbekende of onleesbare afzenders, ansichtkaarten en overige stukken.

BIJZONDERE ONDERWERPEN

Particulier

- 4 Correspondentie inzake het boekenbezit van D.M.G. Koch. 1942, 1947-1949. 1 map
- 5 Identiteitskaart voor bevrijde geïnterneerden. 1945. 1 stuk
- 6 Gedichten, zelf geschreven en overgenomen. 1946-c. 1950. 1 map
- 7 Bewijs van goed gedrag. 1947. 1 stuk
- 8 Stukken betreffende de reis van Koch en zijn vrouw naar Nederland. 1954. 1 map
- 9 Diverse financiële stukken. Met bonnen en belastingaangiften. 1954- 1959. 1 map
- 10 Diverse stukken. Met ledenlijst van de Sociologische Vereniging en de tekst (in het engels) van een toneelstuk. z.j. en 1958. 1 map

Stukken betreffende politieke activiteiten

- 11 Stukken afkomstig van de Progressieve Groep en de Indonesische Partij van de Arbeid. Met beginselverklaringen, pamfletten en typoscripten van artikelen. 1945-1946. 1 map
- 12-15 Stukken betreffende de conferentie te Pangkal Pinang, gehouden van 1 t/m 12 oktober 1946, waar tachtig Nederlanders, Chinezen en Arabieren met luitenant-gouverneur-generaal Van Mook bijeenkwamen om te spreken over de rechtspositie van minderheden na de overdracht van de macht. Juli-oktober 1946. 4 mappen
 - 12 Correspondentie inzake de Conferentie van Pangkal Pinang. Juli-oktober 1946.
 - 13 Lijsten van deelnemers aan de Conferentie van Pangkal Pinang. Oktober 1946.
 - 14 Conferentiestukken. Oktober 1946.
 - 15 Handelingen van de Tweede Kamer met betrekking tot de Conferentie van Pangkal Pinang. Augustus 1946.
- 16 Lidmaatschapskaarten van de PvdA. 1955- 1957. 1 map
- 17 Stukken afkomstig van de Vereniging Nederland- Indonesië. 1956-1959. 1 map

Publicaties en manuscripten

Memoires: Verantwoording. Een halve eeuw in Indonesië

- 18-21 Manuscript van de memoires van D.M.G. Koch: *Verantwoording. Een halve eeuw in Indonesië*. In genummerde schriften. Z.j. [1954- 1955] 4 mappen
 - 18 I t/m V.
 - 19 VI t/m X.
 - 20 XI t/m XII
 - 21 XIII t/m XIV.
- 22-24 Typoscript van *Verantwoording. Een halve eeuw in Indonesië*. 1959. 3 mappen
 - 22 Blz. 1-75.
 - 23 Blz. 76-150.
 - 24 Blz. 151-225.
- 25 Typoscript: fragment van de memoires van Koch. Blz. 258-292. Z.j. (1955-1956). 1 map
- 26 Correspondentie betreffende het schrijven en uitgeven van *Verantwoording. Een halve eeuw in Indonesië*. Brieven aan en doorslagen van brieven van Koch. December 1955-juni 1957. 1 map
- 27 Recensies in diverse kranten en tijdschriften van *Verantwoording*. November 1956-januari 1958. 1 map

Figuren uit het Oude Indië

- 28-29 Typoscript van *Figuren uit het Oude Indië*, in 1960 postuum verschenen als *Batig slot. Figuren uit het Oude Indië*. 1956. 2 mappen
 - 28 Blz. 1-75.
 - 29 76-152.
- 30 Typoscript van enkele hoofdstukken uit *Figuren uit het Oude Indië*. Z.j. [1956]. 1 map

- 31 Correspondentie betreffende het schrijven en het uitgeven van *Figuren uit het Oude Indië*. Brieven aan en doorslagen van brieven van Koch. December 1955-januari 1959. 1 map
- 32 Gedrukte afleveringen van *Figuren uit het Oude Indië*, zoals verschenen in de *NRC*. 1956. 1 map

Overige publicaties, manuscripten en aantekeningen

- 33-36 Typoscripten voor artikelen en brochures over verschillende onderwerpen. 1911-1959 en z.j. 4 mappen
 - 33 1911-1940.
 - 34 1945-1950.
 - 35 1951-1954.
 - 36 1950-1959 en z.j.
- 37-38 Uittreksels, aantekeningen en notities in manuscript en typoscript. 1912-1959 en z.j. 2 mappen
 - 37 1912-1959.
 - 38 Z.j.
- 39-41 Manuscripten, uittreksels en aantekeningen in genummerde schriften. z.j. (c. 1945-1946). 3 mappen
 - 39 I, II en III.
 - 40 IV, VIa, VIe, VII en IX.
 - 41 X, XI en XII.
- 42 Manuscript van een brochure met de titel: *De Wederopbouw*. Z.j. [c. 1946]). 1 map
- 43 Typoscript met de titel *De nationalistische beweging der Indonesiërs*. Januari-februari 1950. 1 map
- 44 Typoscript met de titel *Het coöperatiewezen*. September 1950. 1 map
- 45 Fragment van een manuscript met de titel *De journalistiek in Indonesië*. Blz. 191-318. Z.j. [c. 1950] 1 map
- 46 Typoscript van de bijdrage aan de bundel *Wat het leven mij geleerd heeft*. Met correspondentie. Januari 1951-augustus 1953. 1 map
- 47-49 Typoscript van de bijdrage van D.M.G. Koch aan *Onderdrukking en Verzet*. Met correspondentie, aantekeningen en documentatie. Mei 1951-november 1953. 3 mappen
 - 47 Typoscripten en aantekeningen.
 - 48 Correspondentie.
 - 49 Documentatie: een aflevering van *Onderdrukking en Verzet* en knipsels.
- 50 Stukken betreffende het schrijven van de recensie van het boek van Paul van 't Veer: *Vriend en vijand in de kolonie*. Met typoscript, gedrukte versie en correspondentie. April 1957. 1 map

Stukken betreffende journalistieke activiteiten

- 51 Stukken afkomstig van persbureau Aneta. 1930-1931. 1 map
- 52 Correspondentie betreffende *Kritiek en Opbouw*. September 1946-november 1948. 1 map

Stukken betreffende overige activiteiten

- 53 Stukken betreffende J.E. Stokvis. Met correspondentie, documentatie en knipsels. 1934-1951. 1 map

- 54 Contract van de aanstelling van D.M.G. Koch als directeur van de Volksuniversiteit Bandoeng. 10 november 1951. 1 stuk
- 55 Stukken betreffende de Stichting Culturele Samenwerking (Sticusa). Met correspondentie, typoscripten en enkele door de Sticusa uitgegeven raadsstukken en documentatiestukken. 1954-1957. 1 map

DOCUMENTATIE

- 56 Nummers van tijdschriften onder redactie van D.M.G. Koch uitgegeven: *De Indische Kroniek*, *De Vakbeweging*. *Orgaan ter propageering van de eenheidsgedachte in de Indische Vakbeweging* en *Kritiek en Opbouw*. 1911-1950. 1 map
- 57-72 Afleveringen van kranten, tijdschriften en overdrukken uit tijdschriften met artikelen door D.M.G. Koch. 1916- 1959. 16 mappen
 - 57 Overdrukken van artikelen van Koch uit *Koloniale Studiën*. 1916-1937.
 - 58 *De Vakbeweging*. *Tijdschrift van het NVV*. 1925-1926.
 - 59 *Die internationale Gewerkschaftsbewegung*. Juli 1926.
 - 60 Brochures en overdrukken uit diverse tijdschriften. 1929- 1951.
 - 61 *Algemeen Indisch Dagblad*. *De Preangerbode*. Z.j. [c. 1931] en 1954-1955.
 - 62 *Mens en Maatschappij*. 1937, 1957.
 - 63 *Opbouw/Pembinaan*. Juli 1947.
 - 64 *Sedar/Ontwaken*. 1948- 1949.
 - 65 *De Vlam*. *Socialistisch weekblad voor vrijheid en cultuur*. 1949-1952.
 - 66 *Sociaal Spectrum van de Archipel/ van Indonesië*. *Maandelijks orgaan van het Departement van Sociale Zaken te Batavia*. Juli 1948-februari 1949.
 - 67 *De Nieuwsgier*. *Ochtendblad voor Indonesië*. 1950-1953.
 - 68 *De Nieuwsgier*. *Ochtendblad voor Indonesië*. 1955-1957.
 - 69 *Het Parool*. 1954- 1959.
 - 70 *De Groene Amsterdammer*. 1955- 1959.
 - 71 *Nieuwe Rotterdamse Courant*. 1956- 1959.
 - 72 *De Vrijdenker*. Juli 1957-maart 1958.
- 73 Krantenknipsels uit diverse kranten. 1928-1959. 1 map
- 74 Krantenknipsels met betrekking tot de kwestie Nieuw Guinea. Met een brochure onder redactie van D.M.G. Koch. 1950-1957. 1 map
- 75 Krantenknipsels uit Indonesische kranten met artikelen over D.M.G. Koch. 1954. 1 map
- 76 Krantenknipsels met betrekking tot de 75ste verjaardag van D.M.G. Koch. 1956. 1 map
- 77 Stukken met betrekking tot de internering in Japanse kampen. Met een nummer van *Propeller* en een overzicht van gebeurtenissen door de Netherlands Indies Government Information Service. 1945. 1 map
- 78 Chronologische overzichten en nieuwsoverzichten afkomstig van de UNO en van Indonesian National News Agency Antara. 1954, 1958. 1 map

ANNEX

ARCHIVALIA VAN F.E.A. BATTEN

- 79 Correspondentie, met brieven van D.M.G. Koch, van A. Koch-Weeder en van enkele anderen aan F.E.A. Batten. 1955-1961, 1967. 1 map
- 80 Nota's van Koch als bestuursambtenaar over de kosten van defensie van Nederlands Indië, over minimumlonen voor inlandse arbeiders, notities en typoscript van een artikel over het nationalisme in Azië. 1913, 1921 en 1951. 1 map
- 81 Documentatie. Knipsels met artikelen van en over D.M.G. Koch. 1950- 1957. 1 map

REGISTER VAN CORRESPONDENTEN

Naam van de correspondent inv. nr.

Algemeen Indisch Dagblad De Preangerbode (J.A. Wormser) 52, 2

Aneta 52

Apostolisch Vicariaat van Batavia 4 Arbeiderspers (J. v.d. Kieft) 52

Bakker, B.R. 31

Banka Billiton, Pangkal Pinang 52

Barents, J. 26, 55

Bas, (?) 52

Batten, F.E.A. 2, 26, 79

Bertling, C.T. 31

Boasson, J.J. 31

Boekhandel Bas 1

Boerwinkel, J. (Uitgeverij H.J. Paris) 26

Boeschoten, K. van, (Sociaal Historische Studiekring) 1

Boeschoten, K. van, Boekhandel 31

Boheemen, H. van (Sticusa) 26

Brand, Willem 1

Bredero, A.H. (redactie *Het Gemenebest*) 1

Burg, A.J.P. (Van Deventer- Maasstichting) 31

Burg, M. van den 52

Centrale Arbeiders-Verzekeringsbank N.V., De (H. Vos) 31

Colijn, A.W. (*Dagblad De Locomotief*) 52

Cramer, Ch. G. 1

Creveld, S.I. van 1

Daamen's Uitgeversmaatschappij, D.A. 31

Departement van Economische Zaken, Centrale Grafische Raad 52

Departement van Financiën, Batavia 52

Deprez, Ada 1

Doctor Abraham Kuypersstichting 31

Eugen-van Nahuys, A. von (Querido's Uitgeversmaatschappij) 31

Galen Last, H. van 26

Goudoever, W.A. van 1

Grafische Bedrijfstak, Bandoeng 52

Groenveld, D. 52

Hatta, Mohammed (Kantoor van) 2

Hoeve, Uitgeverij W. van (F.P. Thomassen) 26, 31

Humanistisch Verbond 1

IISG (B. van Tijn) 2

Jong, Albert de 79

Jonkman, J.A. 26

Kadt, Jacques de 1

Kerstent, P. 31

Keuning, J. 31
 Kieft, J. v.d. (Arbeiderspers) 52
 Koch, Anthon 1
 Koch, Chris 1
 Koch-Balkstra, H. 4
 Koch-Weeder, A. 79
 Koë, Ch. 31
 Koets, P.J. (*Het Parool*) 1, 31
Kritiek en Opbouw, Redactiecommissie 52
 Kuk, M.L. (Secretaris *De Vlam*) 1
 Kwa Tjoan Sioe 52
 Langendijk, S.L. 1
 Lau (?) 1
Locomotief, Dagblad De (A.W. Colijn) 52
Locomotief, De, Dagblad voor Midden-Java (M. van Zijp) 2
 Loghum Slaterus, Uitgeversmaatschappij van 31, 46
 Loghum Slaterus, Uitgeversmaatschappij van (P.L. van Tricht) 46
 Maaijkers, J. 79
 Meulen, W. van der 4
 Meulenbelt, J. (Redactie *Onderdrukking en Verzet*) 1, 48
 Meyer Ranneft, J.W. 1
 Moussault's Uitgeverij 52
Nieuwe Rotterdamse Courant 31
Nieuwe Rotterdamse Courant (H.J. Roethof) 31
Nieuwe Stem, De 1
 Nieuwenhuys, Rob 1
Nieuwsgier, De, Ochtendblad voor Indonesië (J.H. Ritman) 2
 NVV 1
Onderdrukking en Verzet, Redactie (J. Meulenbelt) 1, 48
 Oorschot, Geert van 2
 Palar, D.P. 2
 Palar, L.N. 2
Parool, Het (P.J. Koets) 1, 31
 Perron, Alain du 2
 Progressieve Groep, Batavia (S.M. Stibbe) 12
 Proost, K.F. 2, 46
Provinciale Drentsche en Asser Courant 26
 Querido's Uitgeversmaatschappij (A. von Eugen-van Nahuys) 31
 Rais, Iskandar 4
 Rais, Mohd. Aijoeb 4
 Rechtsherstel, Raad voor het 4
 Regeering van Nederlandsch Indië 12
 Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie 48
 Ritman, J.H. 26
 Ritman, J.H. (*De Nieuwsgier, Ochtendblad voor Indonesië*) 2
 Roethof, H.J. (*NRC*) 31
 Rogge, Herman 2
 Romein, J.M. 2
 Scheltema, A.M.P.A. 31
 Schlie(..), Jan 2
 Scholtens & zoon, Academische Boekhandel 31
 Seyffardt, Loek 2
 Seyffardt-Koch, Leen 2
 Sleen, W.G.N. van der 2

Smienk, J.H. 79
 Soekarno (Kantoor van) 2
 Stibbe, S.M. 12
 Sticusa (F.R.J. Verhoeven) 55
 Sticusa (H. van Boheemen) 26
 Stokvis, J.E. 53
 Stokvis-Cohen Stuart, N. 2
 Straaten, C. v.d. 31
 Thomassen, F.P. (Uitgeverij W. van Hoeve) 31
 Tijn, B. van (IISG) 2
 Tis (?) 79
 Torenlaan, Uitgeverij de 31
 Tricht, P.L. van (Van Loghum Slaterus) 46
 Uitgeverij H.J. Paris (J. Boerwinkel) 26
 Uitgeverij Meulenhoff 31
 Uitgeverij n.v. Djambatan 31
 Universiteit van Amsterdam 2
 V. (?), Frans 2
 Van Deventer-Maasstichting (A.J.P. van der Burg) 31
 Veenstra, J.H.W. 31
 Veer, Paul van 't 50
 Vereniging Nederland Indonesië 2
 Verhoeven, F.R.J. (Sticusa) 55
 Verkuyl, J. 2, 26
Vlam, De (M.L. Kuk) 1
 Vos, H. (Centrale Arbeiders-Verzekeringsbank N.V.) 31
 Vredembregt, Jacob 31
 Vries, Dirk de 2
 Vromans, A.G. 48
 Vuyk (?), Bep 2
 Warnsveld, Gemeente 79
 Weeder, Ans 2
 Welsum, G. van 2
 Wertheim, W.F. 2, 31
 Willekens, P.J. (Monseigneur) 4
 Wormser, J.A. (*Algemeen Indisch Dagblad De Preangerbode*) 2, 52
 Zijp, M. van (*De Locomotief. Dagblad voor Midden- Java*) 2
 ZWO Nederlandse Organisatie voor Zuiver-Wetenschappelijk Onderzoek 31